

**VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ DVIŠALĖS KOMISIJOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖS TARYBOS**

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2022-09-05 Nr. K2-9

Vilnius

Posėdis įvyko 2022-09-05.

Posėdžio pirmininkė Loreta Soščekienė.

Posėdžio sekretorė Valda Pranckuvienė.

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Andrius Jautakis – Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Biudžeto departamento Valstybės valdymo ir apsaugos sektorių skyriaus vedėjas, Akvilina Bružienė – Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Biudžeto departamento Valstybės valdymo ir apsaugos sektorių skyriaus patarėja, Lina Lukoševičiūtė – Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Strateginio planavimo ir stebėsenos grupės vyriausioji patarėja, Jūra Ivonaitytė – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos vyriausioji patarėja, atliekanti Valstybės tarnybos politikos grupės vadovės funkcijas, Aistis Rusteika – Valstybės tarnybos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Atrankų skyriaus vedėjas, Jelena Polijančuk – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja.

Profesinių sąjungų atstovai: Saulius Džiautas – Nacionalinio pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas, Vaidas Laukys – Nacionalinio pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimo vicepirmininkas, Vincas Kunca – Valstybinio socialinio draudimo profesinės sąjungos pirmininkas, Alma Nevierienė – Lietuvos socialinių darbuotojų profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkė, Irena Petraitienė – Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkė, Loreta Soščekienė – Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacijos pirmininkė, Vidmantas Punelis – Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinės sąjungos atstovas.

Kiti asmenys: Olga Kilkinova – Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacijos teisininkė, Jolanta Butkevičienė – Regioninių profsąjungų federacijos atstovė, Vita Baliukevičienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vadovė.

Darbotvarkė:

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. Komisijos pirmininko rinkimai (iš profesinių sąjungų pusės atstovų);
2. Dėl Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacijos 2022 m. rugpjūčio 16 d. rašto Nr. 4-167 „Dėl Valstybės tarnybos įstatymo projekto ir kitų su valstybės tarnyba susijusių teisės aktų projektų“.
3. Kiti klausimai.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. SVARSTYTA. Komisijos pirmininko rinkimai (iš profesinių sąjungų atstovų pusės).

Valda Pranckuvienė, pažymėdama, kad yra posėdžio dalyvių kvorumas, informavo, jog 2022 m. rugpjūčio 30 d. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdyje buvo patvirtinta nauja Valstybės tarnautojų dvišalės komisijos prie Lietuvos Respublikos trišalės tarybos sudėtis. Ji sakė, kad pirmiausiai reikėtų išrinkti Komisijos pirmininką. Nurodė, kad paskutinį kartą pirmininkavo valstybės institucijų atstovai, tad pagal rotacijos principą eilė pirmininkauti yra profesinių sąjungų atstovams.

Saulius Džiautas pasiūlė Loretos Soščekienės kandidatūrą.

Komisijos nariai neprieštaravo.

NUTARTA. Rotacijos principu iš profesinių sąjungų atstovų pusės Valstybės tarnautojų dvišalės komisijos pirmininke išrinkti Loreta Soščekienę, Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacijos pirmininkę.

2. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacijos 2022 m. rugpjūčio 16 d. rašto Nr. 4-167 „Dėl Valstybės tarnybos įstatymo projekto ir kitų su valstybės tarnyba susijusių teisės aktų projektu“.

Loreta Soščekienė informavo, kad 2022 m. rugpjūčio 30 d. Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje buvo svarstytas klausimas dėl Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacijos 2022 m. rugpjūčio 16 d. rašto Nr. 4-167 „Dėl Valstybės tarnybos įstatymo projekto ir kitų su valstybės tarnyba susijusių teisės aktų projektu“. Trišalė taryba nusprendė pavesti šį klausimą svarstyti Valstybės tarnautojų dvišalei komisijai prie Lietuvos Respublikos trišalės tarybos. Pakvietė Vidaus reikalų ministerijos atstovus pristatyti šį klausimą.

Jūra Ivonaitytė, Vidaus reikalų ministerijos vyriausioji patarėja, atliekanti Valstybės tarnybos politikos grupės vadovės funkcijas, pristatė skaidres „Valstybės tarnybos pokyčio kryptys pagal VTĮ projektą“. Pažymėjo, kad, pirmiausiai, darant valstybės tarnybos reformą, buvo analizuota esama situacija naudojant tiek nacionalinius, tiek tarptautinius rodiklius. Ji atkreipė dėmesį, kad Lietuva užima 20 vietą iš 38 EBPO šalių pagal valstybės tarnybos efektyvumo indeksą, tačiau pagal valstybės tarnautojų gebėjimų indeksą, Lietuva yra tik 36 vietoje. Taip pat kalbėjo apie motyvacinius valstybės tarnautojų veiksmus. Nurodė, kad valstybės tarnybos pertvarkoje numatomos penkios pagrindinės kryptys: 1) stiprūs vadovai; 2) valstybės tarnautojų veiklos orientacija į darbo rezultatus; 3) lyderystės ir kompetencijų stiprinimas; 4) valstybės tarnybos lankstumo didinimas ir 5) Viešojo valdymo agentūros steigimas. Pakomentavo ir pristatė siūlomus pakeitimus dėl: 1) centralizuoto valstybės tarnybos vadovų korpuso valdymo; 2) žmogiškųjų išteklių valdymo lankstumo ir efektyvumo; 3) kompetencijų ugdymo; 4) valstybės tarnybos valdymo.

Vincas Kunca padėkojo už pristatymą, kalbėjo apie mažą darbo užmokesčio fondą ir nesumažėjusius darbo krūvius, teikiamų paslaugų apimtį. Klausė, kurių metų VDU bus imamas peržiūrėti pareiginės algos dydį 2024 metais.

Jūra Ivonaitytė atsakė, kad šiai dienai oficialus Statistikos departamento skelbiamas VDU – 1579,4 Eur dydis. Nurodė, kad įstaigų darbo užmokesčio fondui numatoma pridėti papildomų lėšų. Sakė, kad vyksta aktyvios diskusijos su Finansų ministerija šiuo klausimu. Taip pat atkreipė dėmesį, kad planuojama didinti ir NPD. Nurodė, kad planuojama turėti pavyzdines darbo apmokėjimo sistemos gaires. Pabrėžė, kad didžioji dalis įstaigų vadovų keisis 2024 metais.

Irena Petraitienė sakė, kad profesinės sąjungos turi daug klausimų, nors pritaria, kad valstybės tarnybą reikia modernizuoti ir tobulinti. Tačiau klausė, kodėl valstybės tarnybos reformoje labiausiai akcentuojami tik vadovai, jų pozicijų sustiprinimas, pagerinimas, o ne visi valstybės tarnautojai. Sakė, kad tokiu būdu visa valstybės tarnyba atiduodama į vadovų rankas. Prašė Valstybės tarnybos departamento atstovo pasidalinti informacija, kiek šiame buvo paskelbta vadovų konkursų ir kiek jų neįvyko bei kiek šiame buvo paskelbta konkursų valstybės tarnautojams ir kiek jų neįvyko. Taip pat klausė, kiek padidės atlyginimai valstybės tarnautojams padidinus NPD. Pritarė, kad neramina darbo užmokesčio skaičiavimas, nes pagal šį projektą valstybės tarnautojams neplanuojama didinti darbo užmokesčio, tai numatoma padaryti tik vadovams.

Jūra Ivonaitytė paaiškino, kad vadovai akcentuojami todėl, kad dėl nustekentos valstybės tarnybos nerandama norinčių vadovauti įstaigoms, atkreipė dėmesį, kad apie 40 proc. paskelbtų konkursų į įstaigų vadovų pareigas neįvyksta. Yra svarbu, kad įstaigos vadovas pritrauktų patrauklų kolektyvą.

Aistis Rusteika informavo, kad iki dabar per metus buvo paskelbta 10 konkursų vadovams, trijose jų – laimėtojai neatrinkti. Specialistų lygmens per metus iki dabar paskelbta 2700 konkursų, iš kurių neįvyko lygiai pusė. Neįvykusiųose konkursuose 30 proc. pretendentų nesiregistravo, 20 proc. – užsiregistravo, bet neatvyko į konkursus.

Saulius Džiautas kalbėjo apie socialinių garantijų paketą, atkreipė dėmesį, kad pasigendama garantijų profesinių sąjungų nariams, pasisakė apie galimus vadovų pasirinkimus myliu/nemyliu principu. Jis pasiūlė organizuoti dar vieną komisijos posėdį, kuriame būtų pristatyta pavyzdinė darbo užmokesčio sistema įstaigoje, kad būtų aišku, kokį atlyginimą uždirbs specialistas 2023 metais. Taip pat klausė, kokios bus motyvacijos ateiti dirbti į valstybės tarnybą.

Jūra Ivonaitytė nurodė, kad visos garantijos profesinių sąjungų nariams, darbo tarybų veiklos principai yra analogiškai taikomi kaip ir Darbo kodekse, tiesiog įstatymo projekte neperrašomos pasikartojančios Darbo kodekso nuostatos. Taip pat yra ir su valstybės tarnautojų socialinėmis garantijomis. Nurodė, kad darbo apmokėjimo politikos projektas yra rengiamas, o kai bus baigtas rengti rugsėjo mėnesio pabaigoje bus galima juo pasidalinti.

Vaidas Laukys nurodė, kad projektas naikina valstybės tarnautojų garantijas. Pasisakė apie dar didesnę galimą atlyginimų disproporciją, mano, kad bus dar daugiau korupcijos. Pabrėžė, kad reiktų kalbėti apie visą Valstybės tarnybos įstatymo projekto ir kitų projektų paketą. Sakė nematantis jokio realaus pokyčio valstybės tarnautojams, o reiktų matyti motyvaciją.

Saulius Džiautas pastebėjo, kad reiktų ugdyti valstybės tarnautojų gebėjimus.

Jūra Ivonaitytė atkreipė dėmesį, kad reformos kryptis – motyvuoti darbuotojus ne ilgu darbu vienoje vietoje, bet už rezultatus. Pabrėžė, kad įgyvendinantys teisės aktai yra rengiami vėliau.

Jolanta Butkevičienė, Regioninių profsąjungų federacijos atstovė, pabrėžė, kad Europos Sąjungos lygmeniu socialinis dialogas yra privalomas. Klausė, ar buvo analizuota, kodėl neįvyko konkursai vadovams, ar yra numatyti saugikliai vadovams nuo politikų įtakos. Klausė, kaip bus pagerintos darbo sąlygos valstybės tarnautojams, kieno sąskaita vieniems darbuotojams bus padidinti priedai.

Jūra Ivonaitytė kalbėjo, kad vadovai nenori pretenduoti į įstaigos vadovo pareigas dėl nekonkurencingo darbo užmokesčio. Nurodė, kad nuo 2019 metų centralizavus valstybės tarnautojų, tarp jų ir vadovų, atrankas, politizavimo rizikos yra išspręstos. Šia reforma norima valstybės tarnautojų padėtį gerinti per susitarimus su įstaigų vadovais ir per jiems keliamus tikslus. Kalbėjo, kad esamas priemokų skyrimas yra neobjektyvus ir nesąžiningas. Tikslas yra sukurti sistemą, kurioje pagrindinė darbo užmokesčio dalis būtų objektyvi ir maksimaliai teisinga pagal vykdomas funkcijas ir turimą atsakomybės lygį.

Loreta Soščekienė pritarė dėl vadovų rezervo buvimo, tačiau atkreipė dėmesį į tai, kad pasikeitus Vyriausybei, gali pasikeisti ir tikslai vadovams, o taip pat klausė, kokius tikslus turės vadovai įgyvendinti pereinamuoju laikotarpiu. Kalbėjo apie susitarimų pasirašymą su vadovais. Nurodė matanti grėsmę, kad pasikeitus vadovui ir jo buvusi komanda bus nereikalinga. Paprašė įvardinti, kas šiame įstatymo projekte žmones galėtų motyvuoti ateiti dirbti į valstybės tarnybą. Pasisakė apie suvaržytas socialines garantijas profesinių sąjungų nariams ir tai, pasak jos, yra žingsnis atgal dėl socialinio dialogo lygio. Kaip pavyzdį nurodė mažesnę valandų skaičių, skiriamą profesinių sąjungų atstovams, kiti pasiūlymai pateikti organizacijos rašte. Ji išreiškė nuogaštavimą dėl galimo dar didesnio mobingo eiliniams valstybės tarnautojams.

Jūra Ivonaitytė patikslino dėl susitarimų pasirašymo su vadovais, ką turėtų padaryti įstaiga, kokius tikslus pasiekti atliepiančias vyriausybės programas. Pasisakė iš dalies pritarianti nurodytoms rizikoms. Išsakė asmeninę nuomonę, kad šis valstybės tarnybos pokytis nėra nei bloginimas, nei gerinimas, o yra požiūrio keitimo klausimas. Sakė galvojanti, kad vadovai sieks, kad jų komanda būtų motyvuota, o vadovai yra pradžių pradžia.

Loreta Soščekienė atkreipė dėmesį, kad darbo užmokesčio politika ir darbo užmokesčio sistema yra skirtingi dalykai.

Jūra Ivonaitytė sakė atkreipsianti dėmesį į socialinio dialogo komponentus, kad ten, kur reikalinga, būtų nurodyta „*suderinus ar atsižvelgus į profesinių sąjungų siūlymus*“.

Vincas Kunca atsakė kol kas nematantis galimybės pritariti projektams ir klausė, kaip Komisija dirbs toliau.

Vidmantas Punelis pasisakė apie valstybės tarnybos reformos kompleksškumą. Atkreipė dėmesį apie nevienodą kompensavimo mechanizmą naikinant priedų už stažą mokėjimą. Kalbėjo apie liepos mėnesį pateiktame Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto projekte, kurį parengė Vidaus reikalų ministerija, išlikusias nuostatas dėl atostogų dienų skaičiaus, dėl priedų už stažą mokėjimo. Klausė, kodėl socialines garantijas siūloma panaikinti tik karjeros valstybės tarnautojams.

Jūra Ivonaitytė informavo, kad Valstybės tarnybos reformos darbo grupė statutinių pareigūnų darbo užmokesčio konkurencingumo didinimą planavo antrame etape ir apgailastavo dėl tokios situacijos. Kalbėjo, kad šie du projektai turės būti suderinti tarpusavyje. Akcentavo, kad kol kas statutinių pareigūnų padėtis nėra keičiama.

Saulius Džiauto nuomone, nereikia griauti esamos socialinių garantijų sistemos, nežinant, kas bus. Pritarė dėl galimų pokyčių, susijusių su vadovų korpusu.

Jūra Ivonaitytė kalbėjo, kad visos papildomos socialinės garantijos istoriškai susiformavo kaip įrankis kompensuoti nepakankamą darbo užmokestį, o dabartinis VTĮ projektas siūlo įrankius, kuriais būtų koreguojama pagrindinė valstybės tarnautojų darbo užmokesčio dalis, ją susiejant su rinkoje konkurencingu VDU. Nurodė, kad esant oriai ir teisingai pagrindinei DU daliai, nėra tikslo kalbėti apie papildomas socialines garantijas. Pabrėžė, kad stažas nėra susijęs su veiklos rezultatais. Apibendrinama ji sakė, kad valstybės tarnautojų socialinės garantijos nėra griaunamos, o yra priartinamos prie Darbo kodekso nuostatų.

Vidmanto Punelio nuomone, socialines garantijas reikėtų sieti ne su atlyginimu, bet su specialiais reikalavimais, taikomiems valstybės tarnautojams, kurie netaikomi dirbantiems pagal darbo sutartį. Klausė, ar projektas toks, koks buvo vasaros pradžioje, ar Vyriausybei bus teikiamas pataisytas, atsižvelgus į pastabas.

Jūra Ivonaitytė informavo, kad pastabų yra gauta labai daug, į dalį jų yra atsižvelgta, tačiau pagrindinės penkios kryptys nesikeičia. Nurodė, kad šiuo metu yra taisomas Valstybės tarnybos įstatymo projektas ir rengiama derinimo pažyma. Sakė, kad šį projektą planuojama svarstyti rugsėjo 28 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės posėdyje.

Loreta Soščekienė apibendrino, kad šios dienos posėdyje vieningo sprendimo pateikimo Trišalei tarybai nebus suformuota, nes Komisijos nariai neturi pakankamai informacijos. Ji klausė, ar, remiantis Komisijos nuostatais, projekto rengėjai galėtų atsiųsti susipažinimui Komisijos nariams pataisytą įstatymo projektą ir derinimo pažymą likus 7 dienoms iki kito Valstybės tarnautojų komisijos posėdžio. Kitą komisijos posėdį nutarta organizuoti rugsėjo 22 d., jo laiką susiderinant darbo tvarka. Po šio posėdžio apie priimtus Komisijos sprendimus būtų galima informuoti Trišalę tarybą.

Saulius Džiautas pasiūlė apsvarstyti ir paruoštą pavyzdinę darbo apmokėjimo sistemą.

Jūra Ivonaitytė atsakė, kad darbo apmokėjimo sistemos aprašas bus paruoštas ne anksčiau kaip iki rugsėjo 30 dienos, su juo susipažinti būtų galima vėlesniame posėdyje. Taip pat atkreipė dėmesį apie didelę derinimo pažymos apimtį. Kalbėjo apie galimybę ne vėliau kaip iki rugsėjo 13 d. pateikti medžiagą kitam Komisijos posėdžiui, kuris numatytas rugsėjo 22 dieną.

Loreta Soščekienė pasiūlė dėl darbo apmokėjimo sistemos aptarimo organizuoti atskirą Komisijos posėdį tada, kai ji bus parengta.

NUTARTA:

1. Tęsti klausimo svarstymą kitame Valstybės tarnautojų dvišalės komisijos posėdyje, jį planuojant surengti 2022 m. rugsėjo 22 dieną.

2. Vidaus reikalų ministerija ne vėliau kaip iki 2022 m. rugsėjo 13 dienos pateiks komisijos nariams koreguotą Valstybės tarnybos įstatymo projektą ir derinimo pažymą, kurie būtų nagrinėjami rugsėjo 22 d. posėdyje.

3. Parengtą pavyzdinį darbo apmokėjimo politikos aprašą nagrinėti vėlesniame Valstybės tarnautojų dvišalės komisijos posėdyje.

3. SVARSTYTA. Kiti klausimai. Informacija dėl Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto ir lydinčiųjų įstatymų projektų.

Jelena Polijančuk pateikė trumpą informaciją, aktualią Valstybės tarnautojų dvišalės komisijos nariams – profesinių sąjungų atstovams, dėl Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto ir lydinčiųjų įstatymų projektų, kuriuos parengė Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Loreta Soščekienė paprašė šią informaciją profesinių sąjungų atstovams persiųsti el. paštu.

NUTARTA:

1. Išklaustyta informacija dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 pripažinimo netekusiu galios įstatymo ir jį lydinčių įstatymų projektų.

2. Prašyti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos šią informaciją profesinių sąjungų atstovams persiųsti el. paštu.

Posėdžio pirmininkė

Loreta Soščekienė

Posėdžio sekretorė

Valda Pranckuvienė